

HET GROEPSWAARDEMODEL

VOORSTEL STUURGROEP VOOR EEN MODEL MET KOSTENTOEDELING PROFIJTGEDEELTE O.B.V. WAARDE

1. BESCHRIJVING VAN HET MODEL

KORTE VERSIE

- Met de kostentoedeling worden de kosten van de watersysteemtaak van de waterschappen over de belanghebbende groepen verdeeld. Op dit moment worden de kosten tussen de eigenaren van gebouwen, van ongebouwde gronden en van natuurterreinen verdeeld o.b.v. de waarde van de onroerende zaken. In de categorie ongebouwd is in het huidige systeem de hoge waarde van wegen en spoorwegen opgenomen om belang en betaling in evenwicht te brengen. Het belangrijkste knelpunt dat daaruit voortvloeit is de invloed die deze hoge waarde van infrastructuur op de tarieven van de categorie ongebouwd heeft. Dit wordt de weeffout genoemd. Binnen het huidige stelsel kan dit niet worden opgelost. Het Groepswaardemodel lost het probleem op door voor de hele categorie ongebouwd de waarde van agrarische gronden te nemen.
- Het Groepswaardemodel kent vervolgens een profijtfactor waarmee de waarde van de categorie ongebouwd wordt vermenigvuldigd om een goede balans aan te brengen tussen het profijt van de categorie ongebouwd en de betaling. Deze profijtfactor is minimaal 2 en maximaal 8. Het bestuur maakt een keuze binnen deze bandbreedte, waarbij tegelijk ook keuzes worden gemaakt t.a.v. het belang en profijt van de drie andere categorieën.
- De afwegingsruimte die in het model aanwezig is, is bedoeld om de algemene besturen voldoende mogelijkheden te geven om de specifieke omstandigheden in het gebied en van de taakuitoefening tot uitdrukking te brengen in de uiteindelijke kostenaandelen van alle betalende categorieën.

LANGE VERSIE

Inleiding

Het huidige belastingstelsel van de waterschappen bevat een aantal urgente knelpunten. Binnen de watersysteemheffing zijn dit de weeffout¹ en het feit dat sommige waterschappen er niet meer in slagen om tussen de betalende categorieën een gelijkmatige tariefontwikkeling te realiseren. Eind 2019 hebben de waterschappen afgesproken dat zij aan een oplossing voor deze knelpunten zullen werken en voorstellen voor aanpassing van het belastingstelsel zullen doen. Het Groepswaardemodel is een van de oplossingsrichtingen die de waterschappen in verband hiermee hebben ontwikkeld.

Het Groepswaardemodel is ontwikkeld ter vervanging van de huidige kostentoedelingsmethode. Het is dus de methode aan de hand waarvan de waterschappen de kosten van de watersysteemtaak voortaan over de vier categorieën ingezetenen, eigenaren van gebouwen, eigenaren van ongebouwde grond en eigenaren van natuurterreinen zullen verdelen. De ingezetenen brengen het zogenaamde solidariteitsgedeelte van de watersysteemheffing op, de drie groepen eigenaren doen dat samen voor het

¹ De weeffout vloeit voort uit het feit dat het kostenaandeel en daarmee het tarief van de categorie ongebouwd voor een belangrijk deel is gerelateerd aan de hoge waarde van wegen en spoorwegen die tot de categorie ongebouwd behoren. Omdat de heffingsmaatstaf de oppervlakte (aantal hectares) is, is het vooral de agrarische sector (veel oppervlakte) die de gevolgen ondervindt van een verandering van de waarde dan wel het areaal ongebouwd. Deze autonome ontwikkelingen hebben geleid tot relatief grote stijgingen van het tarief van ongebouwd in vergelijking met de tarieven van de categorieën ingezetenen, gebouwd en natuur. Vooral in gebieden met een hoge dichtheid (en daarmee een hoge waarde) van infrastructuur worden de tariefstijgingen voor agrarisch ongebouwd door veel waterschappen als onredelijk en onbillijk ervaren. Toekomstige uitbreiding van de infrastructuur en afname van agrarisch ongebouwd zullen dit effect versterken.

profijtgedeelte van de heffing. Door middel van de kostentoedelingsmethode wordt bepaald welke categorie welk deel van de kosten moet opbrengen.

Solidariteitsgedeelte: kostenaandeel ingezetenen

Net als in de huidige methode wordt in het Groepswaardemodel een eerste beeld bepaald welk deel van de kosten door de ingezetenen moet worden opgebracht. Het Groepswaardemodel brengt hierin geen veranderingen. Dit gebeurt dus net zoals nu op basis van de bevolkingsdichtheid in het gebied van het waterschap. Een dichtbevolkt beheergebied betekent een groter kostenaandeel voor de ingezetenen dan in een dunbevolkt gebied.

Profijtgedeelte: kostenaandelen gebouwd, ongebouwd en natuur

De kosten die resteren worden vervolgens over de drie 'eigenarengroepen' verdeeld. Net als in de huidige methode gebeurt dit in het Groepswaardemodel op basis van de economische waarde van de categorieën. Het Groepswaardemodel is net als de huidige methode dus 'een model op basis van waarde'.

Kostenaandeel ongebouwd

Een essentieel en kenmerkend verschil dat het Groepswaardemodel aanbrengt is echter de wijze waarop de waarde van de categorie ongebouwd wordt bepaald. In de huidige methode wordt de waarde van elke 'subcategorie' binnen deze categorie op een eigen wijze bepaald. In het Groepswaardemodel is dit niet langer het geval en wordt de waarde van alle subcategorieën binnen de categorie ongebouwd gesteld op de waarde van de agrarische gronden. Concreet leidt dit er toe dat de hoge waarde van infrastructuur wordt gedempt en dat de waarde van de categorie ongebouwd als geheel daalt. Doordat de hoge waarde van wegen en spoorwegen niet meer een belangrijk deel van de waarde van de categorie ongebouwd bepaalt, lost het Groepswaardemodel de weeffout op.

Omdat de waarde van de categorie ongebouwd op deze manier echter zo laag komt te liggen dat het profijt van de categorie en de betaling niet meer in evenwicht zijn, is er een profijtfactor nodig om dit evenwicht aan te brengen. Er is becijferd dat de profijtfactor een bandbreedte van 2 tot en met 8 moet hebben, waarbij de achterliggende gedachte is dat de huidige bijdrage het huidige belang van de categorie goed representeert. Met de profijtfactor wordt de waarde van de categorie ongebouwd vermenigvuldigd om tot een - naar de mening van het waterschapsbestuur - representatief kostenaandeel te komen. Het behoort tot de bestuurlijke ruimte van het waterschap om de profijtfactor binnen de bandbreedte vast te stellen.

Totale kostentoedeling

Het bestuur maakt een keuze binnen de bandbreedte voor ongebouwd, waarbij tegelijk ook keuzes worden gemaakt t.a.v. het belang en profijt van de drie andere categorieën, de ingezetenen, gebouwd en natuur dus. De afwegingsruimte die in het model aanwezig is, is bedoeld om de algemene besturen voldoende mogelijkheden te geven om de specifieke omstandigheden in het gebied en van de taakuitoefening tot uitdrukking te brengen in de uiteindelijke kostenaandelen van alle betalende categorieën.

Overige aspecten van het Groepswaardemodel

▪ **Tariefdifferentiatie wegen**

De tariefdifferentiatie voor verharde openbare wegen wordt in het Groepswaardemodel beperkt tot een tariefdifferentiatie van maximaal 100%. De mogelijkheid die een aantal waterschappen in het huidige stelsel hebben om het tarief voor verharde openbare wegen met maximaal 400% te differentiëren, komt dus te vervallen. De reden hiervoor is dat de tariefdifferentiatie van 400% in 2012 in de wet is opgenomen als tijdelijk instrument om de effecten van de weeffout te mitigeren. Omdat de weeffout in het Groepswaardemodel op een structurele manier wordt opgelost, is de tariefdifferentiatie van 400% niet meer nodig. De mogelijkheid om het tarief voor verharde openbare wegen op inhoudelijke gronden (wegen veroorzaken in verband met hun versnelde afstroming waterbezwaar en leiden dus tot hogere kosten voor het waterschap) te differentiëren, blijft in stand. Het maximum van de tariefdifferentiatie bedraagt 100%.

▪ **Overige tariefdifferentiaties**

De overige tariefdifferentiaties blijven in het Groepswaardemodel ongewijzigd.

De volgende tabel geeft de belangrijkste kenmerken van het Groepswaardemodel weer.

Groepswaardemodel									
Groepen belanghebbenden (ongewijzigd)	- ingezetenen - eigenaren gebouwde onroerende zaken - eigenaren ongebouwde onroerende zaken - eigenaren natuurterreinen								
Kostentoedeling solidariteitsdeel (ongewijzigd)	Op basis van de bevolkingsdichtheid, hoe hoger de bevolkingsdichtheid, hoe hoger het kostenaandeel								
Kostentoedeling profijtdeel	O.b.v. de verhouding van de economische waarde, waarbij wordt gehanteerd voor: - gebouwd: WOZ-waarde - ongebouwd: gemiddelde waarde per ha in gebied van agrarische grond (ook voor infrastructuur), waarbij de totale waarde wordt vermenigvuldigd met een profijtfactor met bandbreedte 2-8 - natuur: 20% van waarde per ha van agrarische grond								
Bandbreedtes kostenaandelen	- ingezetenen (ongewijzigd): <table border="1" data-bbox="683 862 1233 1064"> <thead> <tr> <th>Inwonerdichtheid (inwoners per km²)</th><th>Bandbreedte kostenaandeel ingezetenen</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td><= 500</td><td>20% - 30%</td></tr> <tr> <td>500 – 1000</td><td>31% - 40%</td></tr> <tr> <td>> 1000</td><td>41% - 50%</td></tr> </tbody> </table> Waterschappen kunnen het aandeel boven het maximum van de bandbreedte met maximaal 10% verhogen. - ongebouwd: profijtfactor 2 – 8 voor totale waarde categorie - gebouwd en natuur: door voorgaande expliciete bandbreedtes zijn er voor deze categorieën impliciete bandbreedtes	Inwonerdichtheid (inwoners per km ²)	Bandbreedte kostenaandeel ingezetenen	<= 500	20% - 30%	500 – 1000	31% - 40%	> 1000	41% - 50%
Inwonerdichtheid (inwoners per km ²)	Bandbreedte kostenaandeel ingezetenen								
<= 500	20% - 30%								
500 – 1000	31% - 40%								
> 1000	41% - 50%								
Tariefdifferentiaties	- wegen tot max. 100% hoger (nu voor 7 waterschappen tot max. 400% hoger) - buitendijks tot max. 75% lager) - bemalen gebied tot max. 100% hoger) ongewij- - waterberging tot max. 75% lager) zigd - glasopstanden tot max. 100% hoger)								
Heffingsmaatstaven (ongewijzigd)	- ingezetenen: huishouden - gebouwd: WOZ-waarde - ongebouwd: oppervlakte - natuur: oppervlakte								

2. WERKING VAN HET MODEL

Stap 1: Vertrekpunt voor het ingezetenenanaandeel

Ook in het Groepswaardemodel wordt net zoals in de huidige methode als eerste stap bepaald in welke klasse van bevolkingsdichtheid het waterschap zit. Op basis hiervan wordt duidelijk binnen welke bandbreedte het kostenaandeel van de ingezetenen uiteindelijk door het bestuur moet worden vastgesteld. Binnen deze bandbreedte wordt een voorlopig kostenaandeel gekozen.

Stap 2: Vertrekpunt kostenaandelen gebouwd, ongebouwd en natuur

Het resterende deel van de kosten (100% -/- het voorlopig kostenaandeel ingezetenen) wordt door de drie eigenarengroepen opgebracht, door gebouwd, ongebouwd en natuur dus. Bij de toedeling van de kosten aan deze drie categorieën worden de totale waarden van de categorieën als basis voor de verdeling gehanteerd. Hierbij is er voor de categorie ongebouwd een profijtfactor met een bandbreedte van 2-8.

Als eerste inzicht in de kostenverhouding gaat een waterschap uit van middenpositie binnen de bandbreedte van de categorie ongebouwd (profijtfactor 5 binnen de bandbreedte 2-8) door uit te gaan van een verhouding die op basis van het volgende is gebaseerd:

- Gebouwd: totale WOZ-waarde gebouwen in het gebied;
- Ongebouwd: aantal ha's in categorie ongebouwd vermenigvuldigd met de gemiddelde waarde per ha van agrarische grond, waarbij het totaal met de profijtfactor 5 wordt vermenigvuldigd;
- Natuur: aantal ha's in categorie natuur vermenigvuldigd met 20% van de gemiddelde waarde per ha van agrarische grond.

Samen met het voorlopig kostenaandeel van de ingezetenen is er hierdoor nu een eerste beeld van het resultaat van de totale kostentoedeling.

Stap 3: Bestuurlijke overwegingen bij het komen tot de uiteindelijke kostenaandelen

Na het voorbereidende traject heeft het algemeen bestuur in de finale fase van de kostentoedeling de mogelijkheid om op basis van een transparante, bestuurlijke afweging de kostenaandelen van elk van de vier categorieën te bepalen. Hierbij weegt het bestuur dus de belangen van zowel ingezetenen, ongebouwd, natuur als gebouwd mee. De afwegingsruimte die in het model aanwezig is, is bedoeld om de algemene besturen voldoende mogelijkheden te geven om de specifieke gebiedsomstandigheden en taakuitoefening tot uitdrukking te brengen in de uiteindelijke kostenaandelen. Omdat het hier echt om maatwerk voor ieder waterschap gaat, kan op voorhand niet limitatief worden aangegeven welke overwegingen een rol spelen. De Taskforce Van Erkelens zei in 2011 over een vergelijkbaar model het volgende: "De taskforce vindt het niet nodig om voor het gebruik van de bandbreedte nadere regels te formuleren. De waterschapsspecifieke omstandigheden laten zich immers moeilijk in landelijk toepasbare regels vatten. Wel zal ieder waterschap de keuzes binnen de aangegeven bandbreedten goed met de eigen specifieke omstandigheden inhoudelijk moeten onderbouwen. Daarbij moet bedacht worden dat met de toepassing van dit model de kostentoedeling langjarig wordt vastgelegd."

Er kunnen wel enkele voorbeelden van aspecten worden gegeven die een rol kunnen spelen in de bestuurlijke overwegingen bij het bepalen van de kostenaandelen.

Als eerste zijn er gebiedskenmerken waarmee rekening gehouden zou kunnen worden, zoals bijvoorbeeld:

- zijn wij dicht- of dunbevolkt?;
- hebben wij veel of weinig gebied dat direct wordt beschermd door primaire waterkeringen?;
- hebben wij veel of weinig primaire waterkeringen?;
- hebben wij veel of weinig niet-primaire waterkeringen?;
- hebben wij veel of weinig agrarische bedrijvigheid?;
- hebben wij veel of weinig natuur?;
- is ons gebied met name bemalen of vrij afstromend?;
- hebben wij veel of weinig recreatieve voorzieningen?;

Daarnaast zou een bestuur bij het vaststellen van de definitieve kostenaandelen rekening kunnen houden met eventuele diensten die vanuit betalende categorieën ten behoeve van het waterbeheer worden geleverd. Zo kunnen agrariërs en natuurterreinbeheerders verschillende diensten aan de waterschappen leveren, bijvoorbeeld in de vorm van 'bijdragen in natura' (zoals maaien en baggeren).

Een volgend aspect dat het bestuur in zijn overwegingen bij het bepalen van de kostenaandelen kan betrekken is het eventuele verminderde belang dat natuurterreinen bij de voorzieningen van het waterschap hebben als gevolg van verdroging die veroorzaakt wordt door waterhuishoudkundige maatregelen.

Een volgend voorbeeld van een afweging door het bestuur kan zijn het meer met elkaar in evenwicht brengen van de kostenaandelen ingezetenen en gebouwd. Als gevolg van het huidige systeem van kosten-toedeling is op dit moment in een dichtbevolkt waterschap het kostenaandeel van de ingezetenen over het algemeen hoog en het kostenaandeel van gebouwd laag. Dit terwijl de bebouwingsdichtheid in een dichtbevolkt gebied over het algemeen ook hoog is. Op dit moment heeft het bestuur geen mogelijkheden hier iets aan te doen. De bestuurlijke ruimte van het Groepswaardemodel biedt deze mogelijkheden wel.

Het toegroeien naar tarieven die aanvaardbaar zijn in het waterschapgebied vormt het volgende voorbeeld van bestuurlijke overwegingen die in de finale fase van de kostentoedeling kunnen plaatsvinden.

Op grond van dit soort afwegingen komt het bestuur uiteindelijk tot kostenaandelen die het belang/profijt van de vier categorieën naar haar oordeel evenwichtig representeren.

Stap 4: Het bestuur stelt de uiteindelijke kostenaandelen vast

De percentages die uit de vorige stap resulteren worden in de ontwerp-kostentoedelingsverordening opgenomen. In de toelichting op deze ontwerp-verordening worden de overwegingen van het bestuur op hoofdlijnen weergegeven, zodat zij zowel binnen het waterschap als richting de omgeving transparant worden. De ontwerp-kostentoedelingsverordening doorloopt het hiervoor geldende bestuurlijke besluitvormingstraject.

3. RESULTATEN FINANCIËLE DOORREKENINGEN

3.1 Inleiding

Een belangrijk kenmerk van het Groepswaardemodel is de profijtfactor met een bandbreedte 2-8 waarmee de waarde van de categorie ongebouwd wordt vermenigvuldigd om het profijt van deze categorie en de betaling in evenwicht te brengen. De toepassing van deze profijtfactor heeft een belangrijke invloed op de kostenaandelen en tarieven van de categorieën gebouwd, ongebouwd en natuur alsmede de lastendruk van met name huishoudens met een eigen woning en bedrijven. Om een indruk te geven van de effecten en mogelijkheden van dit model, volgen nu de financiële effecten van drie theoretische situaties²:

- een keuze door alle besturen voor een gelijkblijvend aandeel van het kostenaandeel ongebouwd;
- een keuze door alle besturen voor de ondergrens van de bandbreedte ongebouwd;
- een keuze door alle besturen voor de bovengrens van de bandbreedte ongebouwd.

Net zoals bij de andere modellen is het ingezetenenaandeel gelijk gehouden aan datgene wat de waterschappen in 2020 hebben gehanteerd. De tariefdifferentiatie wegen is voor ieder waterschap op 100% gesteld.

In het vervolg wordt met name inzicht gegeven in de effecten op de tarieven van de betalende categorieën en de lastendruk van een negental standaardprofielen voor huishoudens en bedrijven. Wat betreft de financiële consequenties zijn nog de volgende noties van belang:

- a. de financiële consequenties zijn gebaseerd op de cijfer van de waterschappen over het jaar 2020. Voor de wijze waarop naar deze consequenties gekeken moet worden wordt verwezen naar bijlage 1 van deze notitie, waarin wordt aangegeven dat de uitkomsten een indicatief karakter hebben;

² Theoretisch, omdat ieder waterschapsbestuur immers zelf de eigen plaats binnen de bandbreedte bepaalt.

- b. in het Groepswaardemodel vervalt de mogelijkheid die zeven waterschappen hebben om de tariefdifferentiatie wegens hoger dan 100% vast te stellen (maximum 400%). Omdat al deze waterschappen momenteel ook een tariefdifferentiatiepercentage hoger dan 100% hanteren, geldt voor hen dat als zij in het Groepswaardemodel hetzelfde kostenaandeel ongebouwd zouden hanteren als nu in het huidige stelsel, dit leidt tot een verhoging van het tarief voor ongebouwd. De betreffende waterschappen zullen bij hun eerste kostentoedeling op basis van het Groepswaardemodel met dit effect rekening moeten houden.

3.2 Resultaten gelijkblijvend kostenaandeel ongebouwd

In de theoretische situatie dat alle waterschappen in de kostentoedeling het huidige kostenaandeel ongebouwd zouden handhaven is het landelijke beeld als volgt:

Landelijke opbrengst in miljoenen euro's en verandering opbrengst in %

Categorie	Opbrengst Huidig	Opbrengst Variant H	Verandering opbrengst
ingezetenen	659	659	-
gebouwd	738	738	-
agraris	162	171	+ 5%
spoorwegen	1	1	+ 10%
wegen	30	21	- 31%
bouwpercelen	2	2	+ 8%
overig ongebouwd	3	3	+ 18%
natuur	4	4	-
Totaal	1598	1598	-

In deze situatie zouden de lastenverschuivingen beperkt zijn. De kostenaandelen gebouw en natuur blijven gelijk. Binnen het ongebouwd zien we een relatief grote daling voor de subcategorie wegen, die wordt veroorzaakt door het beperken van het maximum van de tariefdifferentiatie wegens tot 100%. De stijging van de kosten voor agrarische gronden heeft dezelfde oorzaak. Zoals in paragraaf 3.1 is aangegeven, zou een gelijkblijvend kostenaandeel ongebouwd door het vervallen van de tariefdifferentiatie wegens tot stijging van het tarief ongebouwd leiden. De waterschappen zullen bij hun eerste kostentoedeling op basis van het Groepswaardemodel met dit effect rekening moeten houden.

3.3 Resultaten ondergrens bandbreedte ongebouwd

Als alle waterschappen zouden kiezen voor de ondergrens van de bandbreedte voor het kostenaandeel ongebouwd, een profijtfactor 2 dus, zouden de landelijke resultaten als volgt zijn:

Landelijke opbrengst in miljoenen euro's en verandering opbrengst in %

Categorie	Opbrengst Huidig	Opbrengst Groepswaardemodel	Verandering opbrengst
ingezetenen	659	659	-
gebouwd	738	816	+ 10,6%
agraris	162	106	- 34,8%
spoorwegen	1	0	- 45,1%
wegen	30	11	- 64,9%
bouwpercelen	2	1	- 46,1%
overig ongebouwd	3	1	- 70,3%
natuur	4	4	+ 8,5%
Totaal	1598	1598	-%

Tarieven in euro's en %'s

	Huidig tarief ongebouwd	Nieuw tarief ongebouwd	Huidig tarief wegen	Nieuw tarief wegen	Huidig tarief gebouwd	Nieuw tarief gebouwd	Huidig tarief natuur	Nieuw tarief natuur
Aa en Maas	83,98	52,65	167,96	105,30	0,03505%	0,03803%	4,98	5,41
Amstel, Gooi en Vecht	102,36	12,53	204,72	25,07	0,01227%	0,01353%	0,64	0,70
Brabantse Delta	65,69	48,25	328,47	96,50	0,03281%	0,03548%	5,29	5,72
De Dommel	57,04	27,85	114,08	55,70	0,02054%	0,02228%	2,51	2,72
De Stichtse Rijnlanden	97,76	34,99	195,52	69,97	0,02391%	0,02645%	3,78	4,19
Delfland	125,34	36,75	626,72	73,50	0,02255%	0,02482%	3,36	3,70
Drents Overijsselse Delta	80,37	46,02	160,75	92,04	0,04219%	0,04932%	4,59	5,37
Fryslân	96,52	71,26	193,04	142,51	0,06585%	0,07480%	6,81	7,73
Hollands Noorderkwartier	113,96	54,41	441,04	108,82	0,04070%	0,04616%	5,56	6,31
Hollandse Delta	109,65	54,76	548,24	109,53	0,02958%	0,03458%	5,61	6,56
Hunze en Aa's	69,09	53,91	138,18	107,83	0,04812%	0,05305%	5,78	6,37
Limburg	54,40	36,94	272,00	73,88	0,02615%	0,02873%	3,51	3,85
Noorderzijvest	81,39	63,53	162,78	127,06	0,05940%	0,06447%	6,83	7,42
Rijn en IJssel	61,80	38,81	123,60	77,61	0,02989%	0,03373%	4,10	4,63
Rijnland	84,85	28,19	424,27	56,38	0,02266%	0,02503%	3,02	3,34
Rivierenland	88,64	57,70	443,20	115,40	0,04380%	0,04887%	5,47	6,10
Scheldestromen	72,99	66,46	145,97	132,92	0,04662%	0,04841%	6,01	6,24
Schieland en de Krimpenerwaard	95,54	27,53	191,09	55,07	0,02305%	0,02486%	3,38	3,65
Vallei & Veluwe	53,85	27,02	107,69	54,05	0,01988%	0,02149%	2,67	2,88
Vechtstromen	70,89	48,94	141,79	97,88	0,03696%	0,04051%	4,67	5,12
Zuiderzeeland	100,36	94,87	200,72	189,73	0,04343%	0,04462%	9,62	9,89

Lastendruk in euro's en ontwikkeling in %'s

Waterschap	Eenpersoonshuishouden huur			Meerpersoonshuishouden huur			Eenpersoonshuishouden koop			Meerpersoonshuishouden koop		
	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling
Aa en Maas	111	111	0,0%	209	209	0,0%	181	187	3,3%	279	285	2,1%
Amstel, Gooi en Vecht	169	169	0,0%	279	279	0,0%	194	197	1,3%	304	306	0,8%
Brabantse Delta	119	119	0,0%	235	235	0,0%	185	190	2,9%	301	306	1,8%
De Dommel	93	93	0,0%	192	192	0,0%	134	138	2,6%	233	237	1,5%
De Stichtse Rijnlanden	148	148	0,0%	277	277	0,0%	196	201	2,6%	325	330	1,6%
Delfland	217	217	0,0%	404	404	0,0%	262	266	1,7%	449	453	1,0%
Drents Overijsselse Delta	158	158	0,0%	273	273	0,0%	243	257	5,9%	357	372	4,0%
Fryslân	158	158	0,0%	274	274	0,0%	289	307	6,2%	406	424	4,4%
Hollands Noorderkwartier	162	162	0,0%	272	272	0,0%	243	254	4,5%	354	364	3,1%
Hollandse Delta	166	166	0,0%	290	290	0,0%	225	235	4,4%	349	359	2,9%
Hunze en Aa's	149	149	0,0%	298	298	0,0%	245	255	4,0%	394	404	2,5%
Limburg	116	116	0,0%	220	220	0,0%	168	173	3,1%	273	278	1,9%
Noorderzijvest	157	157	0,0%	288	288	0,0%	276	286	3,7%	407	417	2,5%
Rijn en IJssel	117	117	0,0%	223	223	0,0%	176	184	4,4%	283	291	2,7%
Rijnland	167	167	0,0%	290	290	0,0%	212	217	2,2%	335	340	1,4%
Rivierenland	165	165	0,0%	275	275	0,0%	253	263	4,0%	363	373	2,8%
Scheldestromen	157	157	0,0%	281	281	0,0%	250	253	1,4%	375	378	1,0%
Schieland en de Krimpenerwaard	156	156	0,0%	256	256	0,0%	202	206	1,8%	303	306	1,2%
Vallei & Veluwe	111	111	0,0%	219	219	0,0%	150	154	2,1%	259	262	1,2%
Vechtstromen	131	131	0,0%	235	235	0,0%	205	212	3,5%	309	316	2,3%
Zuiderzeeland	146	146	0,0%	265	265	0,0%	233	235	1,0%	352	354	0,7%

Lastendruk in euro's en ontwikkeling in %'s

Waterschap	Agrarisch bedrijf			Natuurterrein			Groothandel			Productiebedrijf voedingsmiddelen			Wegen		
	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling
Aa en Maas	3.647	2.405	-34,0%	4.982	5.406	8,5%	1.185	1.256	6,0%	18.930	19.288	1,9%	83.979	52.651	-37,3%
Amstel, Gooi en Vecht	4.308	720	-83,3%	638	703	10,3%	679	709	4,4%	17.948	18.099	0,8%	102.361	12.533	-87,8%
Brabantse Delta	2.933	2.246	-23,4%	5.288	5.717	8,1%	1.194	1.257	5,4%	21.338	21.657	1,5%	164.233	48.251	-70,6%
De Dommel	2.513	1.352	-46,2%	2.509	2.721	8,4%	840	882	5,0%	17.333	17.541	1,2%	57.042	27.848	-51,2%
De Stichtse Rijnlanden	4.200	1.699	-59,6%	3.783	4.185	10,6%	1.025	1.086	6,0%	22.213	22.518	1,4%	97.762	34.985	-64,2%
Delfland	5.384	1.850	-65,6%	3.360	3.699	10,1%	1.196	1.250	4,6%	30.756	31.028	0,9%	313.358	36.752	-88,3%
Drents Overijsselse Delta	3.555	2.210	-37,8%	4.593	5.369	16,9%	1.413	1.585	12,1%	22.246	23.102	3,8%	80.373	46.019	-42,7%
Fryslân	4.299	3.324	-22,7%	6.806	7.732	13,6%	1.989	2.204	10,8%	25.404	26.478	4,2%	96.520	71.255	-26,2%
Hollands Noorderkwartier	4.887	2.527	-48,3%	5.562	6.309	13,4%	1.363	1.495	9,6%	21.453	22.109	3,1%	220.520	54.411	-75,3%
Hollandse Delta	4.690	2.514	-46,4%	5.612	6.561	16,9%	1.143	1.263	10,5%	22.095	22.695	2,7%	274.121	54.764	-80,0%
Hunze en Aa's	3.179	2.591	-18,5%	5.778	6.371	10,3%	1.674	1.793	7,1%	28.037	28.629	2,1%	69.092	53.913	-22,0%
Limburg	2.437	1.749	-28,2%	3.509	3.855	9,9%	993	1.055	6,2%	18.816	19.125	1,6%	136.000	36.938	-72,8%
Noorderzijvest	3.690	2.996	-18,8%	6.834	7.417	8,5%	1.886	2.008	6,5%	26.853	27.461	2,3%	81.391	63.529	-21,9%
Rijn en IJssel	2.752	1.847	-32,9%	4.100	4.627	12,9%	1.091	1.184	8,4%	19.616	20.077	2,4%	61.802	38.806	-37,2%
Rijnland	3.669	1.412	-61,5%	3.021	3.337	10,5%	973	1.030	5,8%	21.109	21.393	1,3%	212.137	28.192	-86,7%
Rivierenland	3.886	2.668	-31,3%	5.465	6.098	11,6%	1.436	1.558	8,5%	21.750	22.359	2,8%	221.598	57.701	-74,0%
Scheldestromen	3.293	3.039	-7,7%	6.010	6.239	3,8%	1.555	1.598	2,7%	24.303	24.517	0,9%	72.986	66.462	-8,9%
Schieland en de Krimpenerwaard	4.064	1.351	-66,8%	3.380	3.646	7,9%	903	947	4,8%	17.769	17.987	1,2%	95.543	27.533	-71,2%
Vallei & Veluwe	2.396	1.329	-44,5%	2.668	2.884	8,1%	856	894	4,5%	18.610	18.803	1,0%	53.846	27.024	-49,8%
Vechtstromen	3.140	2.276	-27,5%	4.672	5.120	9,6%	1.252	1.337	6,8%	20.080	20.506	2,1%	70.893	48.939	-31,0%
Zuiderzeeland	4.367	4.152	-4,9%	9.621	9.886	2,8%	1.459	1.487	2,0%	23.061	23.205	0,6%	100.359	94.866	-5,5%

3.4 Resultaten bovengrens bandbreedte ongebouwd

Als alle waterschappen zouden kiezen voor een profijtfactor 8, de bovengrens van de bandbreedte van het kostenaandeel ongebouwd, leidt dit tot de volgende uitkomsten.

Landelijke opbrengst in miljoenen euro's en verandering opbrengst in %

Categorie	Opbrengst Huidig	Opbrengst Groepswaarde-model	Verandering opbrengst
ingezetenen	659	659	-
gebouwd	738	621	-16%
agrarisch	162	279	+72%
spoorwegen	1	1	+58%
wegen	30	30	-%
bouwpercelen	2	2	+50%
overig ongebouwd	3	3	+ 2%
natuur	4	3	-30%
Totaal	1598	1598	-%

Tarieven in euro's en %'s

Waterschap	Huidig tarief ongebouwd	Nieuw tarief ongebouwd	Huidig tarief wegen	Nieuw tarief wegen	Huidig tarief gebouwd	Nieuw tarief gebouwd	Huidig tarief natuur	Nieuw tarief natuur
Aa en Maas	83,98	156,05	167,96	312,11	0,03505%	0,02818%	4,98	4,01
Amstel, Gooi en Vecht	102,36	48,28	204,72	96,55	0,01227%	0,01303%	0,64	0,68
Brabantse Delta	65,69	144,86	328,47	289,72	0,03281%	0,02663%	5,29	4,29
De Dommel	57,04	92,25	114,08	184,51	0,02054%	0,01845%	2,51	2,25
De Stichtse Rijnlanden	97,76	121,42	195,52	242,84	0,02391%	0,02295%	3,78	3,63
Delfland	125,34	138,49	626,72	276,98	0,02255%	0,02338%	3,36	3,48
Drents Overijsselse Delta	80,37	123,79	160,75	247,58	0,04219%	0,03317%	4,59	3,61
Fryslân	96,52	162,21	193,04	324,41	0,06585%	0,04257%	6,81	4,40
Hollands Noorderkwartier	113,96	173,62	441,04	347,23	0,04070%	0,03683%	5,56	5,03
Hollandse Delta	109,65	172,18	548,24	344,37	0,02958%	0,02718%	5,61	5,16
Hunze en Aa's	69,09	123,60	138,18	247,20	0,04812%	0,03040%	5,78	3,65
Limburg	54,40	112,36	272,00	224,73	0,02615%	0,02185%	3,51	2,93
Noorderzijvest	81,39	153,48	162,78	306,96	0,05940%	0,03894%	6,83	4,48
Rijn en IJssel	61,80	104,63	123,60	209,25	0,02989%	0,02274%	4,10	3,12
Rijnland	84,85	103,03	424,27	206,06	0,02266%	0,02287%	3,02	3,05
Rivierenland	88,64	170,88	443,20	341,76	0,04380%	0,03618%	5,47	4,52
Scheldestromen	72,99	146,21	145,97	292,43	0,04662%	0,02662%	6,01	3,43
Schieland en de Krimpenerwaard	95,54	101,41	191,09	202,82	0,02305%	0,02289%	3,38	3,36
Vallei & Veluwe	53,85	89,31	107,69	178,62	0,01988%	0,01776%	2,67	2,38
Vechtstromen	70,89	131,41	141,79	262,82	0,03696%	0,02719%	4,67	3,44
Zuiderzeeland	100,36	194,64	200,72	389,28	0,04343%	0,02289%	9,62	5,07

Opmerkingen werkgroep

Uit de tabel hierboven blijkt dat een factor 8 als bovengrens, gegeven het uitgangspunt 'beperkte lastenverschuivingen' uit de LV-opdracht voor alle waterschappen volstaat, met uitzondering voor Amstel, Gooi en Vecht (AGV). Bij dit waterschap is het nieuwe tarief ongebouwd lager dan het huidige en de tarieven voor gebouwd en natuur hoger dan de huidige.

De werkgroep heeft diverse oplossingsrichtingen voor dit probleem verkend en aan de stuurgroep voorgelegd, waaronder een uitzonderingspositie voor dit waterschap in de regelgeving, een grotere bandbreedte (2-18) voor alle waterschappen en bandbreedtes die per waterschap verschillend zijn. Een uitzonderingspositie voor één waterschap in de regelgeving bleek juridisch niet mogelijk te zijn. De grotere bandbreedte voor alle waterschappen en een gedifferentieerde bandbreedte per waterschap konden vanuit de optiek van uitlegbaarheid niet op draagvlak van de stuurgroep rekenen. Dit betekent dat er vooralsnog binnen het model geen mogelijkheden zijn om voor AGV te voldoen aan het uitgangspunt 'beperkte lastenverschuivingen'.

Lastendruk in euro's en ontwikkeling in %'s

Waterschap	Eenpersoonshuishouden huur			Meerpersoonshuishouden huur			Eenpersoonshuishouden koop			Meerpersoonshuishouden koop		
	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling
Aa en Maas	111	111	0,0%	209	209	0,0%	181	167	-7,6%	279	265	-4,9%
Amstel, Gooi en Vecht	169	169	0,0%	279	279	0,0%	194	196	0,8%	304	305	0,5%
Brabantse Delta	119	119	0,0%	235	235	0,0%	185	172	-6,7%	301	288	-4,1%
De Dommel	93	93	0,0%	192	192	0,0%	134	130	-3,1%	233	229	-1,8%
De Stichtse Rijnlanden	148	148	0,0%	277	277	0,0%	196	194	-1,0%	325	323	-0,6%
Delfland	217	217	0,0%	404	404	0,0%	262	264	0,6%	449	451	0,4%
Drents Overijsselse Delta	158	158	0,0%	273	273	0,0%	243	225	-7,4%	357	339	-5,0%
Fryslân	158	158	0,0%	274	274	0,0%	289	243	-16,1%	406	360	-11,5%
Hollands Noorderkwartier	162	162	0,0%	272	272	0,0%	243	235	-3,2%	354	346	-2,2%
Hollandse Delta	166	166	0,0%	290	290	0,0%	225	221	-2,1%	349	344	-1,4%
Hunze en Aa's	149	149	0,0%	298	298	0,0%	245	210	-14,4%	394	358	-9,0%
Limburg	116	116	0,0%	220	220	0,0%	168	159	-5,1%	273	264	-3,2%
Noorderzijvest	157	157	0,0%	288	288	0,0%	276	235	-14,9%	407	366	-10,1%
Rijn en IJssel	117	117	0,0%	223	223	0,0%	176	162	-8,1%	283	269	-5,1%
Rijnland	167	167	0,0%	290	290	0,0%	212	213	0,2%	335	335	0,1%
Rivierenland	165	165	0,0%	275	275	0,0%	253	238	-6,0%	363	348	-4,2%
Scheldestromen	157	157	0,0%	281	281	0,0%	250	210	-16,0%	375	335	-10,7%
Schieland en de Krimpenerwaard	156	156	0,0%	256	256	0,0%	202	202	-0,2%	303	302	-0,1%
Vallei & Veluwe	111	111	0,0%	219	219	0,0%	150	146	-2,8%	259	254	-1,6%
Vechtstromen	131	131	0,0%	235	235	0,0%	205	185	-9,6%	309	289	-6,3%
Zuiderzeeland	146	146	0,0%	265	265	0,0%	233	192	-17,6%	352	311	-11,7%

Lastendruk in euro's en ontwikkeling in %'s

Waterschap	Agrarisch bedrijf			Natuurterrein			Groothandel			Productiebedrijf voedingsmiddelen			Wegen		
	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling	Huidig	Nieuw	Ontwikkeling
Aa en Maas	3.647	6.502	78,3%	4.982	4.006	-19,6%	1.185	1.020	-13,9%	18.930	18.106	-4,4%	83.979	156.054	85,8%
Amstel, Gooi en Vecht	4.308	2.148	-50,1%	638	677	6,2%	679	697	2,7%	17.948	18.039	0,5%	102.361	48.277	-52,8%
Brabantse Delta	2.933	6.075	107,1%	5.288	4.291	-18,8%	1.194	1.045	-12,4%	21.338	20.595	-3,5%	164.233	144.862	-11,8%
De Dommel	2.513	3.913	55,7%	2.509	2.253	-10,2%	840	790	-6,0%	17.333	17.082	-1,4%	57.042	92.254	61,7%
De Stichtse Rijnlanden	4.200	5.142	22,4%	3.783	3.631	-4,0%	1.025	1.002	-2,2%	22.213	22.098	-0,5%	97.762	121.420	24,2%
Delfland	5.384	5.914	9,8%	3.360	3.484	3,7%	1.196	1.216	1,7%	30.756	30.856	0,3%	313.358	138.488	-55,8%
Drents Overijsselse Delta	3.555	5.256	47,8%	4.593	3.611	-21,4%	1.413	1.197	-15,3%	22.246	21.164	-4,9%	80.373	123.791	54,0%
Fryslân	4.299	6.833	58,9%	6.806	4.400	-35,4%	1.989	1.430	-28,1%	25.404	22.610	-11,0%	96.520	162.205	68,1%
Hollands Noorderkwartier	4.887	7.258	48,5%	5.562	5.033	-9,5%	1.363	1.270	-6,8%	21.453	20.988	-2,2%	220.520	173.615	-21,3%
Hollandse Delta	4.690	7.182	53,1%	5.612	5.157	-8,1%	1.143	1.085	-5,0%	22.095	21.807	-1,3%	274.121	172.184	-37,2%
Hunze en Aa's	3.179	5.288	66,4%	5.778	3.651	-36,8%	1.674	1.249	-25,4%	28.037	25.912	-7,6%	69.092	123.598	78,9%
Limburg	2.437	4.739	94,4%	3.509	2.931	-16,4%	993	890	-10,4%	18.816	18.300	-2,7%	136.000	112.365	-17,4%
Noorderzijvest	3.690	6.492	75,9%	6.834	4.480	-34,4%	1.886	1.395	-26,0%	26.853	24.398	-9,1%	81.391	153.482	88,6%
Rijn en IJssel	2.752	4.436	61,2%	4.100	3.119	-23,9%	1.091	920	-15,7%	19.616	18.758	-4,4%	61.802	104.626	69,3%
Rijnland	3.669	4.397	19,8%	3.021	3.049	0,9%	973	978	0,5%	21.109	21.134	0,1%	212.137	103.030	-51,4%
Rivierenland	3.886	7.145	83,9%	5.465	4.515	-17,4%	1.436	1.253	-12,7%	21.750	20.836	-4,2%	221.598	170.880	-22,9%
Scheldestromen	3.293	6.142	86,5%	6.010	3.432	-42,9%	1.555	1.075	-30,9%	24.303	21.903	-9,9%	72.986	146.215	100,3%
Schieland en de Krimpenerwaard	4.064	4.298	5,8%	3.380	3.357	-0,7%	903	900	-0,4%	17.769	17.750	-0,1%	95.543	101.408	6,1%
Vallei & Veluwe	2.396	3.806	58,9%	2.668	2.383	-10,7%	856	805	-6,0%	18.610	18.355	-1,4%	53.846	89.310	65,9%
Vechtstromen	3.140	5.522	75,8%	4.672	3.437	-26,4%	1.252	1.018	-18,7%	20.080	18.908	-5,8%	70.893	131.408	85,4%
Zuiderzeeland	4.367	8.056	84,5%	9.621	5.071	-47,3%	1.459	966	-33,8%	23.061	20.597	-10,7%	100.359	194.642	93,9%

3.5 Bandbreedte tarieven ongebouwd en gebouwd

Door het combineren van de 'tarieventabellen' uit de paragrafen 3.3 en 3.4 wordt inzichtelijk tot welke bandbreedte in tarieven voor ongebouwd en gebouwd het Groepswaardemodel leidt. Op basis van bestuurlijke keuzes zouden de tarieven zich binnen deze bandbreedtes kunnen bewegen:

Waterschap	Ongebouwd			Gebouwd		
	Huidig tarief	Minimum tarief	Maximum tarief	Huidig tarief	Minimum tarief	Maximum tarief
Aa en Maas	83,98	52,65	156,05	0,03505%	0,02818%	0,03803%
Amstel, Gooi en Vecht	102,36	12,53	48,28	0,01227%	0,01303%	0,01353%
Brabantse Delta	65,69	48,25	144,86	0,03281%	0,02663%	0,03548%
De Dommel	57,04	27,85	92,25	0,02054%	0,01845%	0,02228%
De Stichtse Rijnlanden	97,76	34,99	121,42	0,02391%	0,02295%	0,02645%
Delfland	125,34	36,75	138,49	0,02255%	0,02338%	0,02482%
Drents Overijsselse Delta	80,37	46,02	123,79	0,04219%	0,03317%	0,04932%
Fryslân	96,52	71,26	162,21	0,06585%	0,04257%	0,07480%
Hollands Noorderkwartier	113,96	54,41	173,62	0,04070%	0,03683%	0,04616%
Hollandse Delta	109,65	54,76	172,18	0,02958%	0,02718%	0,03458%
Hunze en Aa's	69,09	53,91	123,60	0,04812%	0,03040%	0,05305%
Limburg	54,40	36,94	112,36	0,02615%	0,02185%	0,02873%
Noorderzijlvest	81,39	63,53	153,48	0,05940%	0,03894%	0,06447%
Rijn en IJssel	61,80	38,81	104,63	0,02989%	0,02274%	0,03373%
Rijnland	84,85	28,19	103,03	0,02266%	0,02287%	0,02503%
Rivierenland	88,64	57,70	170,88	0,04380%	0,03618%	0,04887%
Scheldestromen	72,99	66,46	146,21	0,04662%	0,02662%	0,04841%
Schieland en de Krimpenerwaard	95,54	27,53	101,41	0,02305%	0,02289%	0,02486%
Vallei & Veluwe	53,85	27,02	89,31	0,01988%	0,01776%	0,02149%
Vechtstromen	70,89	48,94	131,41	0,03696%	0,02719%	0,04051%
Zuiderzeeland	100,36	94,87	194,64	0,04343%	0,02289%	0,04462%

4. EERSTE RESULTATEN GEVOELIGHEIDSANALYSES PERIODE T/M 2025

Het Groepswaardemodel is in 2011 ook door de Tasforce Van Erkelens onderzocht. De taskforce kwam daarbij tot de conclusie dat het Groepswaardemodel een bandbreedte van 2-6 nodig had om lastenverschuivingen voor de categorie ongebouwd te voorkomen. Bij de huidige uitwerking van het model heeft de werkgroep geconstateerd dat een bandbreedte van 2-6 inmiddels niet meer past. Na onderzoek is geconcludeerd dat het Groepswaardemodel nu een bandbreedte van 2-8 nodig heeft om lastenverschuivingen te voorkomen. Deze ontwikkeling heeft zich in een periode van 9 jaar voorgedaan. Op grond daarvan zijn kanttekeningen geplaatst bij de vraag of het model wel voldoende toekomstbestendig is.

In gevoeligheidsanalyses zijn ontwikkelingen van o.a. het aantal inwoners, de arealen ongebouwd en natuur en de waarde-ontwikkeling doorgerekend. De eerste resultaten van de gevoeligheidsanalyses laten zien dat in 2025, het moment waarop de eerste aanslagen op grond van het nieuwe stelsel worden verwacht, de bandbreedte van 2 – 8 achter nog steeds voldoende zou moeten zijn om te voldoen aan het uitgangspunt 'beperkte lastenverschuivingen'. Daarmee is de werkgroep vooralsnog positiever over het voldoen van het model aan het uitgangspunt 'toekomstbestendigheid' dan voordat er inzicht was in de eerste resultaten van de gevoeligheidsanalyses.

Hierbij geldt dat de bandbreedte van de profijtfactor van het kostenaandeel ongebouwd vlak voor het inwerkingtreden van het nieuwe stelsel op basis van de dan geldende tarieven definitief worden bepaald.

5. FISCALE EN JURIDISCHE UITWERKING IN REGELGEVING

In bijlage 2 van deze notitie is aangegeven welke wijzigingen in de Waterschapswet en het Waterschapsbesluit naar het oordeel van de werkgroep nodig zijn voor de juridische verankering van het Groepswaardemodel. Daaruit blijkt dat het model volgens de werkgroep goed in regelgeving is te vervatten. Uiteraard is de uiteindelijke verankering in regelgeving aan de wetgever.

6. BESPIEGELINGEN WERKGROEP

Lost het model de in de LV-opdracht opgenomen knelpunten op?

Kijkend naar de knelpunten die moeten worden opgelost, komt de werkgroep tot het volgende:

- het model lost de weeffout op doordat voor de gehele categorie ongebouwd dezelfde waarde wordt gehanteerd;

- een gelijkmatige lastenontwikkeling voor alle categorieën is mogelijk als er een voldoende ruime bandbreedte is.

Voldoet het model aan de in de LV-opdracht opgenomen uitgangspunten?

Op basis van het voorgaande is het huidige beeld als volgt:

Uitgangspunt	Beoordeling	Motivatie (indien nodig)
Kostenterugwinning	+	
(meer) Ruimte voor regionaal maatwerk	+	Door de introductie van een bandbreedte voor de categorie ongebouwd
Beperkte lastenverschuivingen	+/-	Kan voor 1 waterschap niet worden ingevuld. Zou voor dit waterschap een aanzienlijke lastenverschuiving betekenen
Toekomstbestendig	+/-	Zie hiervoor paragraaf 4
Fiscaal-juridische verankering	+	
Doelmatig	+	

Oordeel van de stuurgroep over de uitgangspunten:

- Uitlegbaar
- Maatschappelijk gedragen

-
-
-
-

Slotwoorden werkgroep over Groepswaardemodel

Het Groepswaardemodel is een model waarin in de kostentoedeling gebruik wordt gemaakt van waarde. Een dergelijk model blijft dicht bij het huidige stelsel, waarin immers ook de waarde als verdeelmaatstaf wordt gehanteerd dan een model waarin de waarde geen rol speelt in de kostentoedeling. De mate waarin een voorstel afwijkt van het huidige belastingstelsel kan effect hebben op (de snelheid van) het wetgevingstraject van het ministerie van IenW en de parlementaire behandeling daarvan.

OPMERKINGEN BIJ DE FINANCIËLE DOORREKENINGEN VAN HET GROEPSWAARDEMODEL

Voor de financiële consequenties van het Groepswaardemodel die eerder in deze notitie zijn gepresenteerd is het goed de opmerkingen die in deze bijlage zijn verwoord op het netvlies te hebben.

In het rekenmodel dat is gebruikt om de financiële consequenties in beeld te brengen is een tweetal vereenvoudigingen gehanteerd om het model niet te complex te maken. Het gaat om het volgende:

- In het model zijn alle kosten die via de watersysteemheffing in rekening worden gebracht, zowel voor de huidige situatie als voor de onderzochte modellen, verdeeld o.b.v. de kostenaandelen uit de kosten-toedelingsverordening. Dat betekent dat ook kosten die door waterschappen los van hun reguliere kostentoedeling rechtstreeks aan belastingplichtige categorieën toerekenen (het gaat om de kosten van de WOZ, kwijschelding, overige kosten van heffing&invordering en verkiezingen) op deze wijze zijn verdeeld;
- In de berekeningen wordt wat betreft het huidige stelsel alleen rekening gehouden met de tariefdifferentiatie wegen. Het rekenmodel zou te complex worden wanneer ook de overige tariefdifferentiaties die waterschappen toepassen in de berekeningen worden opgenomen.

Het gevolg van het voorgaande is dat de berekeningen die in deze notitie zijn weergegeven op een aantal punten afwijken van de berekeningen die de waterschappen hebben gedaan voor de vaststelling van hun tarieven voor 2020. Als gevolg hiervan komen de tarieven en lastendruk in deze notitie voor de verschillende betalende groepen niet exact overeen met datgene wat in de huidige situatie wordt betaald of conform het onderhavige model zou worden betaald, maar is er sprake van een goede benadering daarvan. Omdat de bedragen vooral bedoeld zijn om verschillen zichtbaar te maken tussen de huidige situatie en de bewegingen die de modellen veroorzaken, is een exacte overeenkomst met de werkelijkheid ook niet noodzakelijk. Voor het doel waarvoor de cijfers zijn opgesteld voldoen deze prima, maar de gepresenteerde uitkomsten moeten niet worden vergeleken met de werkelijke belastingopbrengsten, tarieven en lastendruk van 2020. **De gepresenteerde financiële uitkomsten hebben dus een indicatief karakter.**

Referentie

De financiële consequenties van de diverse modellen zijn steeds gespiegeld aan de situatie waarin de belastingopbrengst van de watersysteemheffing wordt geheven met het huidige belastingstelsel, waarbij alleen de tariefdifferentiatie wegen is meegenomen. De opbrengsten die conform die methode landelijk met het huidige stelsel door de verschillende (sub)categorieën belastingplichtigen aan watersysteemheffing worden opgebracht, zijn opgenomen in de volgende tabel (bedragen in miljoenen euro's). De subcategorieën 'agrarisch', 'spoorwegen', 'wegen', 'bouwpercelen' en 'overig ongebouwd' vormen samen de categorie 'ongebouwd'.

Categorie	Opbrengst Huidig	Aandeel in opbrengst
ingezetenen	659	41,2%
gebouwd	738	46,2%
agrarisch	162	10,2%
spoorwegen	1	0,04%
wegen	30	1,9%
bouwpercelen	2	0,1%
overig ongebouwd	3	0,2%
natuur	4	0,2%
Totaal	1.598	100,0%

Naast inzicht in de tarieven van de vier betalende categorieën en de subcategorieën wegen en overig ongebouwd van de categorie ongebouwd wordt de lastendruk van de volgende standaardprofielen voor huishoudens en bedrijven in beeld gebracht:

- een éénpersoonshuishouden in een huurwoning;
- een meerpersoonshuishouden in een huurwoning;
- een éénpersoonshuishouden in een koopwoning met WOZ-waarde van € 200.000;
- een meerpersoonshuishouden in een koopwoning met WOZ-waarde van € 200.000;
- een agrarisch bedrijf met bedrijfsopstallen met WOZ-waarde van € 400.000 en 40 ha grond; dit bedrijf wordt aangeslagen voor 3 vervuilingseenheden;
- een natuurterrein van 1.000 ha;
- een groothandel met bedrijfspand met WOZ-waarde van € 2.400.000; dit tabelbedrijf wordt nu aangeslagen voor 7 vervuilingseenheden;
- productiebedrijf voedingsmiddelen met fabriek met WOZ-waarde van € 12.000.000; dit meetbedrijf wordt nu aangeslagen voor 300 vervuilingseenheden;
- 500 ha wegen van een gemeente.

WIJZIGINGEN IN WATERSCHAPSWET EN WATERSCHAPSBESLUIT

De wijzigingen die naar het oordeel van de werkgroep in bepalingen van de Waterschapswet en het Waterschapsbesluit moeten worden doorgevoerd om het Verbeterd Combimodel juridisch te verankeren zijn hieronder opgenomen. Uiteraard is de uiteindelijke verankering in regelgeving aan de wetgever.

Artikel I

De Waterschapswet wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 120 komt te luiden:

Artikel 120

1. Het algemeen bestuur stelt ten behoeve van de in artikel 117 bedoelde heffing een verordening vast, waarin voor elk van de categorieën van heffingplichtigen de toedeling van het kostendeel is opgenomen. Bij die verordening kan worden bepaald dat kosten van heffing en invordering van de watersysteemheffing en kosten van de verkiezing van de leden van het algemeen bestuur rechtstreeks worden toegerekend aan de betrokken categorieën van heffingplichtigen.
2. De toedeling van het kostendeel voor de categorie, bedoeld in artikel 117, onderdeel a, wordt bepaald aan de hand van de gemiddelde inwonerdichtheid per vierkante kilometer in het gebied van het waterschap. Het door het waterschap bij verordening, als bedoeld onder het eerste lid, te bepalen kosten-aandeel bedraagt:³
 - a. minimaal 20% en maximaal 30% wanneer het aantal inwoners per vierkante kilometer niet meer bedraagt dan 500;
 - b. minimaal 31% en maximaal 40% wanneer het aantal inwoners per vierkante kilometer meer bedraagt dan 500, maar niet meer dan 1000;
 - c. minimaal 41% en maximaal 50% wanneer het aantal inwoners per vierkante kilometer meer bedraagt dan 1000.
3. Het algemeen bestuur kan de in het tweede lid genoemde maximale percentages verhogen tot 40, onderscheidelijk 50 en 60.
4. De toedeling van het kostendeel voor de categorieën, bedoeld in artikel 117, onderdelen b tot en met d, wordt bepaald op basis van de waarde van de onroerende zaken in het economisch verkeer. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden hiertoe nadere regels gesteld.
5. Bij het bepalen van het kostendeel voor de categorie, bedoeld in artikel 117, onderdeel b, past het algemeen bestuur een vermenigvuldigingsfactor op de waarde toe die minimaal 2 en maximaal 8 bedraagt.
6. De in het eerste lid bedoelde verordening wordt ten minste eenmaal in de vijf jaren herzien.

³ Dit lid krijgt een andere redactie als de stuurgroep voor een andere benadering van het kosten-aandeel van de ingezetenen kiest.

B

Artikel 122 komt te luiden:

Artikel 122

1. In afwijking van artikel 121, eerste lid, onderdelen b, c, en d kan het algemeen bestuur in de in artikel 120, eerste lid, genoemde verordening de heffing maximaal 75% lager vaststellen voor buitendijks gelegen onroerende zaken en voor onroerende zaken die blijkens de legger, bedoeld in artikel 78, tweede lid, als waterberging worden gebruikt.
2. In afwijking van artikel 121, eerste lid, onderdelen b, c, en d kan het algemeen bestuur in de in artikel 120, eerste lid, genoemde verordening de heffing maximaal 100% hoger vaststellen voor onroerende zaken gelegen in bemalen gebieden.
3. In afwijking van artikel 121, eerste lid, onderdelen b, c, en d kan het algemeen bestuur in de in artikel 120, eerste lid, genoemde verordening de heffing:
 - a. maximaal 100% hoger vaststellen voor onroerende zaken die in hoofdzaak bestaan uit glasopstanden als bedoeld in artikel 220d, eerste lid, onderdeel b, van de Gemeentewet;
 - b. maximaal 100% hoger vaststellen voor verharde openbare wegen.
4. De afwijkingen als bedoeld in het eerste, tweede en derde lid kunnen naast elkaar worden toegepast.

ARTIKEL II

Het Waterschapsbesluit wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 6.1 komt te luiden:

Artikel 6.1

In dit hoofdstuk en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder *agrarische gronden*: ten behoeve van de landbouw als bedoeld in artikel 312 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, bedrijfsmatig geëxploiteerde cultuurgronden, voor zover deze niet de ondergrond vormen van gebouwde eigendommen.

B

Artikel 6.3 komt te luiden:

Artikel 6.3

1. De waarde in het economische verkeer van de ongebouwde onroerende zaken, niet zijnde natuurterreinen, is het product van de oppervlakte in hectaren en de gemiddelde waarde per hectare van deze onroerende zaken binnen het gebied van het waterschap.
2. De gemiddelde waarde per hectare van de ongebouwde onroerende zaken, niet zijnde natuurterreinen, wordt gesteld op de gemiddelde waarde per hectare van de agrarische gronden binnen het gebied van het waterschap.
3. De gemiddelde waarde per hectare van agrarische gronden wordt bepaald op basis van of afgeleid uit verkooptransacties van agrarische gronden binnen het gebied van het waterschap.

4. De waarde wordt bepaald op de waarde die aan de agrarische gronden dient te worden toegekend, indien de volle en onbezwaarde eigendom daarvan zou kunnen worden overgedragen en de gronden als agrarische gronden in gebruik zouden blijven.

C

Artikel 6.4 tot en met artikel 6.8 komen te vervallen.